

ПОСТАНОВА
вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

від 31 серпня 2021 р.

*«Про результати освітнього процесу в 2020-2021 н.р.
та напрями його вдосконалення у 2021-2022 н.р.»*

Заслухавши інформацію першого проректора Терещука Г.В., вчена рада констатує, що у 2020-2021 н.р. освітня діяльність університету спрямовувалась на забезпечення якості вищої освіти відповідно до вимог, зумовлених модернізаційними процесами у вищій освіті, та з урахуванням специфіки організації освітнього процесу в період пандемії COVID-19. Під час карантину навчання відбувалось здебільшого в дистанційному та змішаному форматах. Центром дистанційного навчання у сервер електронних курсів інтегровано зовнішні комунікаційні сервіси та додаткові модулі організації навчальної діяльності студентів, забезпечено можливість використання інтегрованих сервісів онлайн зустрічей BigBlueButton, Google Meet, інтерактивних мультимедійних навчальних модулів за стандартом H5P, ігрових компонентів типу «кросворд» та інших текстових навчальних ігор. За минулий навчальний рік кількість електронних курсів, зареєстрованих у середовищі Moodle, збільшилась на 10,8% (з 2599 до 2880), на 24,6% зросла активність їх використання здобувачами. У 4 рази інтенсивніше, в порівнянні з минулим роком, використовувалось мобільне навчання, майже 50% опитаних викладачів та понад 74% студентів застосовували мобільний додаток для роботи з сервером електронних курсів. У руслі проєкту SMART-ТНПУ центром цифрової трансформації освітнього середовища удосконалено електронні журнали академічних груп шляхом накладання електронних підписів викладачів, підготовлено відповідну інструкцію.

Для підвищення ефективності онлайн навчання проведено серію семінарів, за результатами яких 178 викладачів отримали сертифікати про підвищення кваліфікації обсягом 1 кредит ЄКТС. Загалом у 2020-2021 н.р. з проблем застосування інноваційних технологій навчання організовано понад 20 вебінарів, семінарів, тренінгів, майстер-класів, у тому числі семінари-вебінари: «Виклики і переваги дистанційного навчання» (жовтень 2020); «Використання сучасних онлайн-інструментів для організації STEM-освіти в університеті» (березень 2021); «Інформаційні ресурси LCM Moodle: файл, тека, сторінка, URL (вебпосилання), напис, книга» (травень 2021); «Діяльнісні ресурси LCM Moodle: завдання, тест, глосарій, урок» (травень 2021); «Центр професійного розвитку та лідерства: стратегія та перспективи розвитку» (травень 2021). НМР розглянула і рекомендувала до друку низку підготовлених викладачами університету публікацій: 72 посібники, 30 методичних розробок, 34 програми навчальних дисциплін, 5 збірників матеріалів конференцій, 2 словники.

Організації освітнього процесу на рівні сучасних вимог сприяло суттєве зміцнення матеріально-технічної бази університету: придбано 30 ПК, 50 ноутбуків, 7 інформаційних 65-дюймових LED-панелей, 10 мультимедіа проекторів, 25 вебкамер, 20 аудіогарнітур, 20 принтерів, 18 сканерів, 60 маршрутизаторів та 30 Wi-Fi роутерів. Упродовж навчального року за кошти університету закуплено 483 назв літератури у кількості 869 примірників на суму 181190,00 грн. (в минулому році – 123585,00 грн.), з них – навчальної літератури 295 назв (647 примірників). Безкоштовно від фізичних та юридичних осіб надійшло 800 назв книг (846 примірників) на суму 70310,00 грн. За обміном з іншими бібліотеками й установами отримано 83 книги на суму 10379,00 грн, а від викладачів університету – 120 авторських видань (165 примірників) на суму 13265,00 грн. Кількість переданих викладачами книг у порівнянні з попереднім роком збільшилася в 1,5 рази. Значно зросла кількість оцифрованих документів, доступних користувачам бібліотеки: близько 18000 документів репозитарію, 5300 – електронної бібліотеки. За період карантину бібліотека активізувала надання он-лайн послуг викладачам і здобувачам вищої освіти, здійснювала онлайн консультації на платформі Zoom. В рамках підготовки до зустрічей з членами експертних акредитаційних комісій сформовано тематичний каталог «Освітні програми» для 10 ОНП третього, 8 ОП другого і 14 ОП третього рівнів вищої освіти.

У 2020-2021 н.р. році продовжувалось удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти з урахуванням зауважень і пропозицій експертів НАЗЯВО під час акредитації, зокрема щодо обмеження умов вільного вибору елективних дисциплін через їх блоковість. На більшості ОП здійснено перехід від блоків до широких переліків вибіркового дисциплін. З метою посилення практичної складової фахової підготовки випускників та їх працевлаштування розширено застосування дуальної форми здобуття вищої освіти, удосконалено моніторинг ринку праці, налагоджено зв'язки з роботодавцями. За наказом МОН № 1303 від 22.10.2020 університет посів друге місце серед ЗВО України за кількістю випускників, що працевлаштувалися у загальноосвітніх та професійно-технічних закладах освіти й отримали одноразову адресну грошову допомогу. У минулому навчальному році випробувано нові форми взаємодії із установами-роботодавцями і стейкхолдерами. Так, на базі факультету педагогіки і психології у період літніх канікул працювали дитячий табір для дошкільнят «Смайлик-ТНПУ» та літній табір з денним перебуванням «Промінчик» для учнів початкової школи, а проєкт дитячого квест-табору «Friends» переміг у обласному пітчінгу проєктів соціальної дії 2021 року.

Підтвердженням організації освітнього процесу на рівні сучасних вимог є те, що університет став учасником проєкту «Академічна доброчесність і якість освіти» (Academic IQ, 2021), що також позитивно вплинуло й на якісне виконання здобувачами ІНДЗ, курсових, бакалаврських і магістерських робіт. Підвищенню якості освіти сприяло також створення курсу «Освітня програма – конкурентоспроможний випускник сучасного ЗВО» (автори Барна Л., Бойко М., Ванюга Л., Генсерук Г., Пижинська О.) та його впровадження для підвищення

кваліфікації викладачів у центрі післядипломної освіти (ЦПО). З 01.09.2020 р. по 30.06.21 р. на базі ЦПО підвищення кваліфікації пройшли 1238 слухачів. Важливим показником здатності університету забезпечити якість вищої освіти на рівні зовнішніх нормативних вимог стала успішна акредитація протягом 2019-2021 н.р. 22 освітніх програм: бакалавра - 7, магістра - 5, доктора філософії - 10.

Загалом вчена рада відзначає факт стабільно високого рівня освітньої діяльності університету протягом останніх років, підтвердженням цього, окрім наведених вище параметрів, є те, що ТНПУ в 2021 році, як і в 2020 році, зайняв 1-е місце в академічному консолідованому рейтингу педагогічних ЗВО. Щодо конкретних показників успішності здобувачів вищої освіти – вчена рада констатує дещо суперечливу їх динаміку за останні три навчальні роки. Якщо в період початку пандемії коронавірусу і переходу на онлайн навчання у 2019-2020 н.р. спостерігалось зростання успішності (у порівнянні з 2018-2019 н.р. на 5,1%), то у 2020-2021 н.р. вона впала на 7,3% і становила по університету 66,4% (у порівнянні із 2018-2019 н.р. знизилась лише на 2,2%). Єдиний факультет має позитивний показник успішності (зростання на 4,2%) – філологічний. Високою успішність залишається на факультетах: педагогіки і психології (76,4%), іноземних мов (74,7%) та мистецтв (76,0%). Якість знань у порівнянні з минулим роком знизилась на 4,3% і становила 40,3% (у порівнянні з 2019-2020 н.р. була нижчою на 1,6%).

Кількість студентів, які не склали екзамен і заліки за першою спробою, суттєво зросла і становила 38,8% (у 2019-2020 н.р. – 30,2%) від числа допущених до семестрового контролю (1251 особа від 3223). Основна причина такого результату – неявка значної кількості студентів на іспити з різних підстав, у тому числі через обмежувальні заходи і хворобу, перебої у відеозв'язку в період пандемії коронавірусу. За період дистанційного навчання сформувався прошарок студентів, які жодного разу не заходили у систему Moodle протягом семестру. Деканатам, НМВ в наступному навчальному році слід виявляти причини такого явища і своєчасно реагувати на них. Унаслідок ліквідації академічної заборгованості станом на 30.08.2021 р. кількість студентів-боржників становила 19,0% (залишилось 614; у 2019-2020 р. – 16,2% – 478 студентів-боржників). За рахунок ліквідації заборгованості успішність по університету на 28.08.2021 р. зросла до 82,2% (у 2020 р. – до 83,9%). Втрати контингенту студентів денної форми навчання упродовж року, головню через невиконання навчального плану, дещо зросли і склали 89 осіб (у 2019-2020 н.р. – 73, в 2018-2019 н.р. – 71), заочної – навпаки, зменшились і склали 32 особи (у 2019-2020 н.р. – 54, в 2018-2019 н.р. – 59). Причинами падіння успішності і зниження якості знань на старших курсах, окрім вибіркового відвідування занять у зв'язку з працевлаштуванням і технічних проблем відеозв'язку з окремими здобувачами, є тривале застосування дистанційної форми навчання, «втома» від спілкування в режимі відеозв'язку на основі однотипних засобів і завдань, недостатньо сприятливе емоційне середовище на заняттях, здатне «приглушити» інтерес до навчання та внутрішню мотивацію частини студентів до відвідування занять. Не зовсім вдалою виявилась минулорічна спроба розгорнути відеолекторій на базі сервісу YouTube, тому проблема пошуку каналів і способів відеозапису навчального контенту, створення власних навчальних відеоресурсів залишається актуальною передусім для невстигаючих здобувачів. Загалом системі електронного навчання в ТНПУ варто надати більшої оригінальності й гнучкості з урахуванням результатів опитування здобувачів і викладачів, необхідно продовжувати пошук і організовувати впровадження у навчальний процес нових засобів і платформ електронного навчання.

Підвищення ефективності навчального процесу в умовах змішаного й особливо дистанційного навчання, коли з технічних причин дещо утруднений поточний контроль успішності і навчальної дисципліни з боку НМВ і деканатів, вимагає активнішого поєднання методів заохочення до сумлінного навчання із заходами дисциплінарного та громадського впливу до порушників навчальної дисципліни, в тому числі за тривалі пропуски занять та невиконання поточних навчальних завдань. Водночас очевидно, що досягнення високих результатів діяльності неможливе без системної кропіткої праці на результат і виконавської дисципліни деканів, завідувачів кафедр, всіх науково-педагогічних працівників. На жаль, вчена рада вимушена констатувати, що під час підготовки контрактів частина НПП уникала чіткого індивідуального планування завдань з урахуванням основних показників ефективності ЗВО (в тому числі КРІ), а з боку окремих завідувачів кафедр і деканів було проявлено формалізм у погодженні текстів контрактів викладачів.

На стадії примноження актуальної інформації та очікування затвердженої «Стратегії розвитку вищої освіти України» знаходиться «Стратегія розвитку ТНПУ на 2022-2032 роки». У цьому руслі важливо отримати від факультетів, кафедр, інших структурних підрозділів, окремих науковців цінні пропозиції, які допомогли б виробити чіткі стратегічні напрями подальшої модернізації університету та зміцнення його позицій у всеукраїнському та європейському освітньому просторі. ТНПУ потребує виходу на нові, вищі рівні міжнародної та внутрішньої академічної мобільності, посилення інтеграційних взаємовигідних зв'язків з іншими закладами вищої педагогічної освіти насамперед Тернопільської області, зокрема, Кременецькою гуманітарно-педагогічною академією ім. Тараса Шевченка (КОГПА), Чортківським педагогічним училищем імені Олександра Барвінського, Тербовлянським вищим училищем культури. Укладена в 29.06.2021 р. угода про створення консорціуму ТНПУ і КОГПА має наповнитись реальними діями, спрямованими на об'єднання зусиль обох закладів для забезпечення якості вищої педагогічної освіти.

Кардинального підвищення вимагає іншомовна підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Результати єдиного вступного іспиту (ЄВІ) в магістратуру в 2021 р. засвідчили низький рівень володіння іноземною мовою випускників бакалаврату. На вченій раді ще 01.12.2015 р. було схвалено «Концепцію іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти, наукових ступенів і вчених звань», затверджено заходи щодо її реалізації, передбачалось вивчення на четвертому курсі бакалаврату спецкурсу з іноземної мови. Однак

факультети не завжди виконували ці рекомендації, мотивуючи необхідність виділення годин насамперед на фахову підготовку студентів, а часовий ресурс на іноземну мову розподілявся за залишковим принципом. Низькі результати ЄВІ з іноземної мови суттєво вплинули на набір у магістратуру в 2021 р. Тому деканатам потрібно повернутись до вирішення проблеми вдосконалення навчальних планів у частині організації іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти, а кафедри іноземних мов суттєво модернізувати зміст і методику вивчення іноземних мов на непрофільних факультетах. Водночас на деякі нові ОП набрано на перший курс багато студентів, що вимагає невідкладних дій у вирішенні питань кадрового, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення. Так, на ОП бакалаврату Спеціальна освіта (Логопедія, спеціальна психологія) зараховано повноцінні групи першокурсників (33 особи на денну і 24 на заочну форми навчання), відтак прогнозована чисельність студентів на програмі з кожним роком зростатиме. Отже, є потреба пошуку й підготовки НПП з науковими ступенями і вченими званнями з логопедії, на які в країні відчутний дефіцит. Також на часі реорганізація кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки і менеджменту соціокультурної діяльності. Важливими завданнями на 2021-2022 н.р. є здійснення первинної акредитаційної експертизи 6 ОП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 6 ОПП і однієї ОНП другого (магістерського) рівня та двох ОНП доктора філософії.

Виходячи із наведеного вище, вчена рада **п о с т а н о в л я є**:

1. Основні завдання освітньої діяльності в університеті у 2020-2021 н.р. вважати реалізованими.

2. Ректорату винайти фінансові можливості для обладнання 25 нових мультимедійних аудиторій та оновлення і заміни окремих компонентів сервера резервного копіювання (в тому числі придбання двох нових жорстких дисків).

До початку II семестру 2021-2022 н.р.

3. З метою кадрового забезпечення освітніх програм відповідно до акредитаційних вимог:

3.1. Змінити назву кафедри соціальної роботи, спеціальної освіти і менеджменту соціокультурної діяльності на кафедру соціальної роботи та соціокультурної діяльності.

3.2. Створити в структурі університету кафедру спеціальної та інклюзивної освіти.

4. Науково-методичній раді університету:

4.1. Координувати проведення заходів з проблем застосування інноваційних технологій та вдосконалення електронного навчання.

Упродовж 2021-2022 н.р.

4.2. Спільно з «Центром професійного розвитку та лідерства» розробити програму професійного розвитку науково-педагогічних працівників на 2021-2022 н.р.

До 17 вересня 2021 р.

4.3. Удосконалити анкети для опитування здобувачів вищої освіти з метою оцінювання якості навчання/викладання та компонентів освітніх програм.

До 29 жовтня 2021 р.

5. Навчально-методичному відділу:

5.1. Забезпечити внесення і затвердження в установленому порядку змін до переліків вибіркового навчальних дисциплін в освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з метою посилення іншомовної підготовки випускників (Киданюк А.В.).

Вересень 2021 р.

5.2. Здійснити необхідні заходи для запровадження електронних підписів викладачів у електронних журналах академічних груп відповідно до інструкції, розробленої центром цифрової трансформації освітнього середовища (закріплені за факультетами працівники НМВ).

Листопад-грудень 2021 р.

5.3. Вивчити питання про доцільність друку електронних журналів академічних груп у паперовому форматі, спільно з центром комп'ютеризації запропонувати варіанти збереження електронних журналів у віртуальному середовищі університету (Киданюк А.В.).

Грудень 2021 р.

5.4. Координувати й контролювати виконання графіку навчального процесу на факультетах з урахуванням особливостей форм організації навчання в період пандемії коронавірусу (Киданюк А.В.).

Упродовж 2021-2022 н.р.

5.5. Організувати посилення контролю за поточною успішністю й відвідуванням здобувачами навчальних занять на факультетах (Киданюк А.В.).

Упродовж 2021-2022 н.р.

5.6. Координувати підготовку й завантаження в електронну систему НАЗЯВО відомостей про самооцінювання освітніх програм, здійснення інших акредитаційних процедур (Пежинська О.М.).

Відповідно до встановленого НАЗЯВО графіку впродовж 2021-2022 н.р.

5.7. Організувати на базі центру післядипломної освіти курсову підготовку та проведення іспитів на рівень володіння державною мовою осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, та осіб, які мають намір набути громадянство України (за постановою КМУ від 14.04.2021 р. №49) (Калаур С.М., Пежинська О.М.).

6. Центру забезпечення якості освіти, комісії внутрішнього забезпечення якості:

6.1. Внести зміни до положення про рейтингове оцінювання НПП з урахуванням пропозицій кафедр і деканатів, інших структурних підрозділів і окремих працівників, у тому числі в частині оцінювання діяльності гарантів освітніх програм (Москалюк М.М.).

До 1 березня 2022 р.

6.2. Провести рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, здійснити інші моніторингові дії щодо якості вищої освіти загалом та ефективності процесу викладання/навчання зокрема (Москалюк М.М., Бойко М.М.).

Упродовж 2021-2022 н.р.

7. Центру дистанційного навчання (Габрусів В.Ю.):

7.1. Провести семінари з удосконалення електронного навчання, запису та збереження відеоконтенту занять, використання модуля H5P для створення інтерактивних мультимедійних діяльнісних елементів електронного курсу.

Жовтень-листопад 2021 р., січень 2022 р.

7.2. Періодично моніторити ефективність застосовуваних у ТНПУ технологій дистанційного навчання, за необхідності проводити корекцію системи Moodle, впровадження нових платформ і засобів навчання.

Упродовж 2021-2022 н.р.

7.3. Вивчити можливості використання та подальшої інтеграції у сервер електронного навчання ТНПУ сервісів проведення онлайн занять, семінарів MS Teams, WebEx.

До 30 вересня 2021 р.

8. Центру цифрової трансформації освітнього середовища (Генсерук Г.Р.): забезпечити консультативну допомогу деканатам, викладачам, старостам академічних груп щодо ведення електронних журналів, особливо в частині запровадження електронного підпису, здійснити інші заходи для системної діджиталізації освітнього середовища в руслі проєкту SMART-ТНПУ.

Упродовж 2021-2022 н.р.

9. Деканам факультетів:

9.1. Забезпечити у встановленому порядку внесення змін до навчальних планів для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ввести на 4 курсі вибірково дисципліну «Іноземна мова у фаховій комунікації» обсягом 3 кредити ECTS (у співвідношенні 30 год. аудиторних і 60 год. самостійної роботи).

Вересень 2021 р.

9.2. Посилити контроль за поточною успішністю і відвідуванням студентами занять, за необхідності активніше застосовувати заходи дисциплінарного і громадського впливу до порушників навчальної дисципліни.

Упродовж 2021-2022 н.р.

9.3. Контролювати дотримання викладачами факультетів і старостами академічних груп всіх вимог щодо ведення електронних журналів і запровадження електронних підписів.

Упродовж 2021-2022 н.р.

9.4. Активізувати міжнародну та внутрішню академічну мобільність, посилити взаємовигідні зв'язки з іншими установами, насамперед закладами вищої педагогічної освіти Тернопільської області.

Упродовж 2021-2022 н.р.

10. Завідувачам кафедр:

10.1. Чітко й у повному обсязі виконувати власні контракти, посилити відповідальність за погодження контрактів викладачів кафедр і проміжний контроль за їх виконанням, дотримання виконавської і трудової дисципліни.

Упродовж 2021-2022 н.р.

10.2. Забезпечити дотримання викладачами вимог щодо систематичного ведення електронних журналів включно із запровадженням електронних підписів.

Упродовж 2021-2022 н.р.

10.3. Продовжити удосконалення електронного навчання та запровадження відеозаписів навчального контенту дисциплін кафедр.

Упродовж 2021-2022 н.р.

10.4. Домагатися на кафедрах кардинальних змін у роботі викладачів з невістигаючими у навчанні здобувачами – надавати їм всі необхідні матеріали та консультативну допомогу з використанням будь-яких засобів і каналів зв'язку, водночас письмово доповідати деканам про грубі порушення навчальної дисципліни, випадки систематичних пропусків здобувачами занять.

Упродовж 2021-2022 н.р.

11. Завідувачу кафедри іноземних мов організувати створення на кафедрі сучасного курсу інтенсивного вивчення іноземних мов «Іноземна мова у фаховій комунікації» та його впровадження на останньому році навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на всіх освітніх програмах факультетів (окрім факультету іноземних мов).

Контроль за виконанням даної постанови покласти на першого проректора університету Терещука Г.В.